

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 7 Ιουνίου 2022
(OR. en)

9107/22

Διοργανικός φάκελος:
2021/0421 (NLE)

SOC 266
EMPL 165
CLIMA 209
ECOFIN 430

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2022/... ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 166 παράγραφος 4, και το άρθρο 292 σε συνδυασμό με το άρθρο 149,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να μειωθούν επείγοντως, ιδίως προκειμένου να μειωθεί η άνοδος της στάθμης της θάλασσας και να περιοριστεί η πιθανότητα εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων που ήδη πλήττουν όλες τις περιοχές του πλανήτη¹, καθώς και προκειμένου να μειωθεί το οικονομικό και κοινωνικό κόστος που σχετίζεται με τις επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη². Η Ένωση και τα κράτη μέλη της είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας του Παρισιού που εγκρίθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2015 στο πλαίσιο της σύμβασης-πλασιού των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) («συμφωνία του Παρισιού»)³, η οποία δεσμεύει τα συμβαλλόμενα μέρη της να συγκρατήσουν την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2 °C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα και να συνεχίσουν τις προσπάθειες για τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1,5 °C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα.
- (2) Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος συνιστούν σοβαρές απειλές που απαιτούν την ανάληψη επείγουσας δράσης, όπως επιβεβαιώθηκε πρόσφατα στην έκτη έκθεση αξιολόγησης της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) σχετικά με τα δεδομένα των φυσικών επιστημών. Ο ανθρώπινος πόνος και οι οικονομικές απώλειες που οφείλονται στη συχνότερη εμφάνιση ακραίων φαινομένων που σχετίζονται με το κλίμα, όπως πλημμύρες, κύματα καύσωνα, ξηρασίες και δασικές πυρκαγιές, αποτελούν ολοένα και συνηθέστερο φαινόμενο. Στην Ένωση, οι εν λόγω απώλειες ήδη υπερβαίνουν κατά μέσο όρο τα 12 δισ. EUR ετησίως⁴.

¹ Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), 2021: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (Κλιματική αλλαγή 2021: τα δεδομένα των φυσικών επιστημών. Συμβολή της ομάδας εργασίας I στην έκτη έκθεση αξιολόγησης της διακυβερνητικής επιτροπής για την κλιματική αλλαγή).

² Szweczyk, W., Feyen, L., Matei, A., Ciscar, J.C., Mulholland, E., Soria, A. (2020), Economic analysis of selected climate impacts (Οικονομική ανάλυση επιλεγμένων κλιματικών επιπτώσεων), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, doi:10.2760/845605.

³ ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 4.

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021), μελέτη PESETA IV «Climate change impacts and adaptation in Europe» (Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή στην Ευρώπη), Κοινό Κέντρο Ερευνών, Σεβίλλη, <http://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>

Οι εν λόγω απώλειες θα μπορούσαν να ανέλθουν σε επιπλέον 175 δισ. EUR, το οποίο αποτελεί το 1,38 % του ΑΕΠ της Ένωσης, ετησίως, εάν η υπερθέρμανση του πλανήτη φτάσει τους 3 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, έναντι 65 δισ. EUR για τους 2 °C και 36 δισ. EUR ετησίως για τον 1,5 °C. Αυτό θα έβλαπτε δυσανάλογα ορισμένες ομάδες, κυρίως άτομα που βρίσκονται ήδη σε ευάλωτη κατάσταση και περιφέρειες που αντιμετωπίζουν ήδη προκλήσεις.

- (3) Η ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 2019 με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» (η «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία») καθορίζει τη στρατηγική που θα επιτρέψει στην Ένωση να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος και να μετατραπεί σε μια βιώσιμη, δίκαιότερη και πιο ευημερούσα κοινωνία, που σέβεται τα όρια του πλανήτη. Η ανάγκη για δίκαιη μετάβαση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, στην οποία υπογραμμίστηκε ότι κανένας άνθρωπος και κανένας τόπος δεν θα πρέπει να μείνει στο περιθώριο. Το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα¹ θέτει έναν δεσμευτικό στόχο σε επίπεδο Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, καθώς και έναν δεσμευτικό ενδιάμεσο στόχο για καθαρή εγχώρια μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 έως το 2030. Το 8ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030² αποσκοπεί στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη, βιώσιμη, μη τοξική, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, ανθεκτική και ανταγωνιστική κυκλική οικονομία που βασίζεται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με δίκαιο, ισότιμο και χωρίς αποκλεισμούς τρόπο, καθώς και στην προστασία, την αποκατάσταση και τη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») (ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1).

² Απόφαση (ΕΕ) 2022/591 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2022 σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030 (ΕΕ L 114 της 12.4.2022, σ. 22).

- (4) Λόγω του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η ανακοίνωση της Επιτροπής της 18ης Μαΐου 2022 με τίτλο «Το σχέδιο REPowerEU» («σχέδιο REPowerEU»), σύμφωνα με τη διακήρυξη των Βερσαλλιών της 10ης και 11ης Μαρτίου 2022, καθορίζει μέτρα για τη σταδιακή απεξάρτηση της Ένωσης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα μέσω της διαφοροποίησης του εφοδιασμού με φυσικό αέριο και της επιτάχυνσης της μείωσης της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης της ηλιακής και της αιολικής ενέργειας και αντλιών θερμότητας, της απαλλαγής της βιομηχανίας από τις ανθρακούχες εκπομπές και της ταχύτερης αδειοδότησης έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

- (5) Ο μετασχηματισμός σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία και κοινωνία απαιτεί ολοκληρωμένη πολιτική δράση και σημαντικές επενδύσεις σε πολλούς τομείς, όπως η δράση για το κλίμα, η ενέργεια, οι μεταφορές, το περιβάλλον, η βιομηχανία, η έρευνα και η καινοτομία.¹ Για την επίτευξη του δεσμευτικού στόχου σε επίπεδο Ένωσης για το 2030, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 14 Ιουλίου 2021, ανακοίνωση με τίτλο ««Προσαρμογή στον στόχο του 55 %»: υλοποίηση του στόχου της ΕΕ για το κλίμα με ορίζοντα το 2030 στην πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα» («δέση μετρώων «Fit for 55»»). Η δέση μετρώων «Fit for 55» περιλαμβάνει προτάσεις για την επικαιροποίηση της σχετικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ)², των οδηγιών για τη φορολογία της ενέργειας, την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, του κανονισμού σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές CO₂ για τα αυτοκίνητα και τα μικρά φορτηγά, του κανονισμού σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας, της οδηγίας για την ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικών καυσίμων και του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών (ESR) όσον αφορά τομείς εκτός του ισχύοντος ΣΕΔΕ της ΕΕ, και συγκεκριμένα τους τομείς των μεταφορών και των κτιρίων.

¹ Για παράδειγμα, όσον αφορά τις υποδομές, η Ένωση θα χρειαστεί, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, πρόσθετες επενδύσεις ύψους 350 δισ. EUR ετησίως κατά τη διάρκεια αυτής της δεκαετίας για να επιτύχει τον οικείο στόχο της μείωσης των εκπομπών για το 2030 μόνο στα ενεργειακά συστήματα, παράλληλα με τα 130 δισ. EUR που θα χρειαστεί για άλλους περιβαλλοντικούς στόχους.

² Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης, της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, και του κανονισμού (ΕΕ) 2015/757 COM(2021) 551 final.

Περιλαμβάνει επίσης νέες προτάσεις για νέα νομοθεσία, κυρίως για τη στήριξη της χρήσης καθαρότερων καυσίμων στους τομείς των αεροπορικών και των θαλάσσιων μεταφορών, καθώς και για τη θέσπιση μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα και τη σύσταση Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα, το οποίο συνδέεται άμεσα με την προτεινόμενη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών για τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται στα κτίρια και τις οδικές μεταφορές. Η δέσμη μέτρων «Fit for 55», σε συνδυασμό με τα μέτρα που λαμβάνονται σε επίπεδο Ένωσης για τη στήριξη και την παροχή κινήτρων για τις αναγκαίες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, επιδιώκει να συμβάλει στη στήριξη και την επιτάχυνση της ανάπτυξης νέων αγορών, για παράδειγμα για τα καθαρά καύσιμα και τα οχήματα χαμηλών εκπομπών, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κόστος της βιώσιμης μετάβασης τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους πολίτες.

(6) Στη σύνοδό του, της 20ης Ιουνίου 2019, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεσμεύτηκε στο οικείο «Νέο στρατηγικό θεματολόγιο 2019-2024» να εξασφαλίσει δίκαιη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα χωρίς αποκλεισμούς και χωρίς να μένει κανείς στο περιθώριο. Σε διεθνές επίπεδο, τα κράτη μέλη ενέκριναν τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και επικύρωσαν τη συμφωνία του Παρισιού, όπου γίνεται αναφορά στις επιταγές μιας δίκαιης μετάβασης του εργατικού δυναμικού στη νέα κατάσταση και της δημιουργίας θέσεων αξιοπρεπούς εργασίας και υψηλής ποιότητας θέσεων απασχόλησης, καθώς και στην ανάγκη η προσαρμογή και η ανάπτυξη ικανοτήτων να συνεκτιμούν τη διάσταση του φύλου. Οι κατευθυντήριες γραμμές της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας παρέχουν ένα διεθνώς καθιερωμένο πλαίσιο πολιτικής για τη δίκαιη μετάβαση προς περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομίες και κοινωνίες για όλους.¹ Επιπλέον, 54 υπογράφωντες (χώρες και κοινωνικοί εταίροι) ενέκριναν τη «Δήλωση της Σιλεσίας σχετικά με την αλληλεγγύη και τη δίκαιη μετάβαση»², η οποία εκδόθηκε κατά την 24η διάσκεψη των μερών (COP) της UNFCCC στο Κατοβίτσε, συμπεριλαμβανομένων της Επιτροπής εξ ονόματος της Ένωσης και 21 επιμέρους κρατών μελών. Η Ένωση και 10 κράτη μέλη υπέγραψαν τη δήλωση με τίτλο «Supporting the Conditions for a Just Transition Internationally» (Υποστήριξη των συνθηκών για μια δίκαιη μετάβαση σε διεθνές επίπεδο), η οποία εγκρίθηκε κατά την 26η COP της UNFCCC στη Γλασκόβη, και δεσμεύτηκαν να συμπεριλάβουν πληροφορίες σχετικά με τη δίκαιη μετάβαση στις διετείς εκθέσεις διαφάνειας στο πλαίσιο της υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις πολιτικές και τα μέτρα τους για την επίτευξη των εθνικά καθορισμένων συνεισφορών τους.

¹ Οι κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν την έννοια της δίκαιης μετάβασης και καλούν τους φορείς χάραξης πολιτικής και τους κοινωνικούς εταίρους να προωθήσουν τη δίκαιη μετάβαση σε παγκόσμιο επίπεδο.

² Βλ. έγγραφο ST 14545/2018 REV 1.

- (7) Η δικαιοσύνη και η αλληλεγγύη αποτελούν καθοριστικές αρχές των πολιτικών της Ένωσης στην πορεία προς την πράσινη μετάβαση και αποτελούν προϋπόθεση για την ευρεία και διαρκή δημόσια στήριξή της. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία τονίζει ότι η μετάβαση πρέπει να είναι δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς, δίνοντας προτεραιότητα στον άνθρωπο και μεριμνώντας ιδιαίτερα για τη στήριξη των περιφερειών, των κλάδων, των εργαζομένων, των νοικοκυριών και των καταναλωτών που θα έρθουν αντιμέτωποι με τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Επιπλέον, η ανακοίνωση της Επιτροπής της 14ης Ιανουαρίου 2020 με τίτλο «Μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις» υπογραμμίζει ότι η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας θα προσπορίσει στην Ευρώπη τα εργαλεία που θα εξασφαλίσουν περισσότερη προς τα άνω σύγκλιση, κοινωνική δικαιοσύνη και κοινή ευημερία. Η ανακοίνωση της Επιτροπής της 23ης Φεβρουαρίου 2022 για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως για την παγκόσμια δίκαιη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάκαμψη θέτει την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας σε ολόκληρο τον κόσμο στο επίκεντρο της δίκαιης μετάβασης και της χωρίς αποκλεισμούς βιώσιμης και ανθεκτικής ανάκαμψης από την πανδημία.

- (8) Η ανακοίνωση της Επιτροπής της 4ης Μαρτίου 2021 με τίτλο «Το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»¹ επισημαίνει ότι χρειάζεται πνεύμα ενότητας, συντονισμού και αλληλεγγύης ώστε να προχωρήσουμε προς μια πιο πράσινη και πιο ψηφιακή δεκαετία, κατά την οποία οι Ευρωπαίοι θα μπορέσουν να ευημερήσουν. Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης, προτείνονται τρεις πρωταρχικοί στόχοι της ΕΕ για το 2030, και συγκεκριμένα: ότι τουλάχιστον το 78 % του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών θα πρέπει να εργάζεται έως το 2030², ότι τουλάχιστον το 60 % όλων των ενηλίκων θα πρέπει να συμμετέχουν σε κατάρτιση κάθε χρόνο³, και ότι ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να μειωθεί κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια έως το 2030⁴. Οι εν λόγω πρωταρχικοί στόχοι για το 2030 επικροτήθηκαν από τους ηγέτες της Ένωσης στη διακήρυξη του Πόρτο της 8ης Μαΐου του 2021, κατά την άτυπη σύνοδο των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων στο Πόρτο στις 7 και 8 Μαΐου 2021, καθώς και από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 24ης και 25ης Ιουνίου του 2021.

¹ Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος διακηρύχθηκε και υπογράφηκε από το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή κατά τη σύνοδο κορυφής του Γκέτεμποργκ τον Νοέμβριο του 2017, αποτελεί την κατευθυντήρια πυξίδα της Ένωσης για μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη.

² Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο συνολικός στόχος, η Ευρώπη πρέπει να καταβάλει προσπάθειες για τη μείωση τουλάχιστον κατά το ήμισυ του χάσματος μεταξύ των φύλων ως προς την απασχόληση σε σύγκριση με το 2019· για τη μείωση του ποσοστού των νέων (ηλικίας 15-29 ετών) που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) σε 9 %· και για την αύξηση της παροχής τυπικής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας (ΠΕΦ).

³ Πιο συγκεκριμένα, τουλάχιστον το 80 % των ατόμων ηλικίας 16-74 ετών θα πρέπει να διαθέτουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες, η πρόωγη εγκατάλειψη του σχολείου θα πρέπει να μειωθεί περαιτέρω και η συμμετοχή στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση να αυξηθεί.

⁴ Από τα 15 εκατομμύρια άτομα που πρέπει να απαλλαγθούν από τη φτώχεια ή τον κοινωνικό αποκλεισμό, τουλάχιστον τα 5 εκατομμύρια θα πρέπει να είναι παιδιά.

- (9) Με την εφαρμογή των κατάλληλων συνοδευτικών πολιτικών¹, η πράσινη μετάβαση θα μπορούσε συνολικά να δημιουργήσει περίπου 1 εκατομμύριο πρόσθετες ποιοτικές θέσεις εργασίας² στην Ένωση έως το 2030 και 2 εκατομμύρια έως το 2050³, σε τομείς όπως οι κατασκευές, οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) ή οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μετριάζοντας παράλληλα την παρατεταμένη μείωση των θέσεων εργασίας μεσαίας ειδίκευσης ως αποτέλεσμα της αυτοματοποίησης και της ψηφιοποίησης. Ωστόσο, σύμφωνα με ένα απαισιόδοξο σενάριο, οι επιπτώσεις της πράσινης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα, χωρίς στήριξη από επαρκές μείγμα πολιτικής, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε απώλειες ΑΕΠ έως και 0,39 % στην Ένωση και σε απώλειες θέσεων εργασίας έως και 0,26 %⁴.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 14ης Ιουλίου 2021 με τίτλο: «Προσαρμογή στον στόχο του 55 %»: υλοποίηση του στόχου της ΕΕ για το κλίμα με ορίζοντα το 2030 στην πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα.

² Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την ανακοίνωση με τίτλο «Stepping up Europe’s 2030 climate ambition Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people (Ενίσχυση της κλιματικής φιλοδοξίας της Ευρώπης για το 2030 — Επενδύουμε σε ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον προς όφελος των πολιτών μας)» SWD(2020) 176 final. Προβλέψεις με βάση το E-QUEST με τη χρήση σεναρίου «χαμηλότερης φορολόγησης του εργατικού δυναμικού χαμηλής ειδίκευσης».

³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019), «Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe», Employment and Social Developments in Europe 2019 (Βιώσιμη ανάπτυξη για όλους: Επιλογές για το μέλλον της κοινωνικής Ευρώπης, Ανασκόπηση του 2019 σχετικά με τις εργασιακές και κοινωνικές εξελίξεις στην Ευρώπη), 4 Ιουλίου 2019. Με βάση τη διεξοδική ανάλυση που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2018) 773.

⁴ SWD(2020) 176 final.

- (10) Οι επιπτώσεις της πράσινης μετάβασης στις επιχειρήσεις και την απασχόληση θα ποικίλλουν ανά τομέα, επάγγελμα, περιφέρεια και χώρα, επιφέροντας αλλαγές στις θέσεις εργασίας εντός των τομέων και των βιομηχανικών οικοσυστημάτων, καθώς και μεγάλες ανακατανομές εργατικού δυναμικού μεταξύ τους¹. Η αναδιάρθρωση και η προσαρμογή των σχετικών επιχειρήσεων, τομέων και οικοσυστημάτων προϋποθέτουν την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων και μεγάλων ανακατανομών εργατικού δυναμικού μεταξύ τομέων και περιφερειών. Για παράδειγμα, αναμένονται απώλειες θέσεων εργασίας σε ορισμένες εξορυκτικές δραστηριότητες ή στην παραγωγή ενέργειας από ορυκτά καύσιμα, καθώς και σε τμήματα του τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας. Αντιθέτως, αναμένεται να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες απασχόλησης σε δραστηριότητες συγκράτησης της κυκλικής αξίας, καθώς και στις βιώσιμες μεταφορές και την παραγωγή ενέργειας. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθούν αναλυτικές προσεγγίσεις, εστιάζοντας στις σχετικές επιμέρους περιφέρειες και οικοσυστήματα, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και/ή τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

¹ SWD(2020) 176 final.

- (11) Μέσω της δημιουργίας ευκαιριών ποιοτικής απασχόλησης για όλους και, παράλληλα, της λήψης μέτρων για την άμβλυση και την πρόληψη της ενεργειακής φτώχειας και της φτώχειας στον τομέα των μεταφορών, η πράσινη μετάβαση μπορεί να συμβάλει στην αύξηση των εισοδημάτων και στη μείωση των ανισοτήτων και της φτώχειας συνολικά¹. Συνεπώς, μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προϋπαρχουσών κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού, βελτιώνοντας την υγεία και την ευημερία και προάγοντας την ισότητα, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί σε ορισμένες πληθυσμιακές ομάδες, κυρίως σε εκείνες που βρίσκονται ήδη σε ευάλωτη κατάσταση. Οι εν λόγω ομάδες περιλαμβάνουν κυρίως τα νοικοκυριά χαμηλού και χαμηλότερου-μεσαίου εισοδήματος, τα οποία δαπανούν μεγάλο ποσοστό του εισοδήματός τους σε βασικές υπηρεσίες όπως η ενέργεια, οι μεταφορές και η στέγαση, καθώς και τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Τα αποτελέσματα της μοντελοποίησης δείχνουν ότι το αν οι περιβαλλοντικοί φόροι είναι προοδευτικοί ή αντιστρόφως προοδευτικοί θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τον σχεδιασμό των μέσων, συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, του βαθμού στον οποίο οι μειώσεις του φόρου εισοδήματος ή άλλες επιλογές ανακύκλωσης εσόδων στοχεύουν τα χαμηλότερα εισοδήματα².

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019), «Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe», Employment and Social Developments in Europe 2019 (Βιώσιμη ανάπτυξη για όλους: Επιλογές για το μέλλον της κοινωνικής Ευρώπης, Ανασκόπηση του 2019 σχετικά με τις εργασιακές και κοινωνικές εξελίξεις στην Ευρώπη), κεφάλαιο 5, 4 Ιουλίου 2019, και Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), «Leaving no one behind and striving for more: fairness and solidarity in the European social market economy», Employment and Social Developments in Europe 2020 (Δεν αφήνουμε κανέναν στο περιθώριο και επιδιώκουμε περισσότερα: δικαιοσύνη και αλληλεγγύη στην ευρωπαϊκή κοινωνική οικονομία της αγοράς, Ανασκόπηση του 2020 σχετικά με τις εργασιακές και κοινωνικές εξελίξεις στην Ευρώπη), κεφάλαιο 4.2.2, 15 Σεπτεμβρίου 2020. Η συνολική φτώχεια στο πλαίσιο αυτό μετράται με τη χρήση του συμφωνηθέντος δείκτη για το ποσοστό κινδύνου φτώχειας, σύμφωνα με τους δείκτες του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων και τον σχετικό πρωταρχικό στόχο για το 2030 στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

² IEEP (2021), Green taxation and other economic instruments: internalising environmental costs to make the polluter pay. (Πράσινη φορολογία και άλλα οικονομικά μέσα: εσωτερική του περιβαλλοντικού κόστους ώστε ο ρυπαίνων να πληρώνει).

- (12) Οι δραστηριότητες συγκράτησης της κυκλικής αξίας (συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματικών μοντέλων επισκευής, επαναχρησιμοποίησης, ανακατασκευής και υπηρεσιοποίησης) μπορούν να προωθήσουν την οικονομικά προσιτή και βιώσιμη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες. Δημιουργούν επίσης θέσεις εργασίας και ευκαιρίες σε διάφορα επίπεδα δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων για τις γυναίκες, τα άτομα με αναπηρία και τις ομάδες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, μέσω φορέων της κοινωνικής οικονομίας που δραστηριοποιούνται στους εν λόγω τομείς. Μέσω της προώθησης της κυκλικότητας των προϊόντων, μειώνουν σε μεγάλο βαθμό τις ανθρακούχες εκπομπές, ενώ οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται βρίσκονται κοντά στα προϊόντα που πρέπει να διατηρηθούν, να ανακατασκευαστούν ή να διαμοιραστούν.
- (13) Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία της ΕΕ για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης για την περίοδο 2019/2020, η ενεργειακή φτώχεια έπληξε περίπου το 8 % του πληθυσμού της ΕΕ, ήτοι περισσότερα από 35 εκατομμύρια άτομα, τα οποία δεν ήταν σε θέση να διατηρήσουν τα σπίτια τους επαρκώς ζεστά, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ των εισοδηματικών ομάδων¹. Συνολικά, το Παρατηρητήριο Ενεργειακής Φτώχειας, στηριζόμενο σε συνδυασμό δεικτών, εκτιμά ότι περισσότερα από 50 εκατομμύρια νοικοκυριά στην Ένωση αντιμετωπίζουν ενεργειακή φτώχεια². Η ενεργειακή φτώχεια, η οποία οφείλεται σε συνδυασμό χαμηλού εισοδήματος, δαπάνης μεγάλου μεριδίου του διαθέσιμου εισοδήματος στην ενέργεια και ανεπαρκούς ενεργειακής απόδοσης, αποτελεί σημαντική πρόκληση για την Ένωση εδώ και αρκετό καιρό. Επιπλέον, ο κίνδυνος ενεργειακής φτώχειας αυξάνεται παράλληλα με τις υψηλές και ασταθείς τιμές της ενέργειας, οι οποίες οφείλονται σε διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και την επακόλουθη πολιτική απάντηση της ΕΕ. Αυτή η μορφή φτώχειας πλήττει όχι μόνο τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, αλλά και τα νοικοκυριά χαμηλότερου-μεσαίου εισοδήματος σε πολλά κράτη μέλη.

¹ Επιπλέον, έως και 6,2 % των ανθρώπων που ζουν στην Ένωση, ήτοι πάνω από 27 εκατομμύρια άτομα, έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφελείας.

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, EPOV Annual Report: Addressing Energy Poverty in the European Union: State of Play and Action (Ετήσια έκθεση του Παρατηρητηρίου Ενεργειακής Φτώχειας: Αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση: τρέχουσα κατάσταση και δράση), 2019, σ. 6.

Τα νοικοκυριά με ενεργειακές ανάγκες άνω του μέσου όρου, στα οποία περιλαμβάνονται οικογένειες με παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των μονογονεϊκών οικογενειών, άτομα με αναπηρία και ηλικιωμένοι, είναι επίσης πιο ευάλωτα στην ενεργειακή φτώχεια¹ και τις επιπτώσεις της. Οι γυναίκες, και ειδικότερα οι μόνες μητέρες και οι ηλικιωμένες γυναίκες², πλήττονται επίσης ιδιαίτερα από την ενεργειακή φτώχεια. Εκτός από την ενεργειακή φτώχεια, η έννοια της φτώχειας στον τομέα των μεταφορών αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο όταν ορισμένες κατηγορίες του πληθυσμού δεν είναι σε θέση να επιτύχουν το απαιτούμενο από κοινωνική και υλική άποψη επίπεδο υπηρεσιών μεταφορών. Χωρίς τα κατάλληλα συνοδευτικά μέτρα για τον μετριασμό και την πρόληψη της ενεργειακής φτώχειας και της φτώχειας στον τομέα των μεταφορών, υπάρχει ο κίνδυνος περαιτέρω επιδείνωσης αυτών των μορφών φτώχειας, ιδίως λόγω της εσωτερίκευσης του κόστους των εκπομπών κατά τη διαμόρφωση των τιμών ή του κόστους προσαρμογής σε εναλλακτικές λύσεις υψηλότερης απόδοσης και χαμηλότερων εκπομπών.

¹ Βλ. την έκθεση του εργαστηρίου για την «Ενεργειακή φτώχεια», το οποίο διοργανώθηκε στις 9 Νοεμβρίου 2016 για την Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας (ITRE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

² Βλ. Gender perspective on access to energy in the EU (europa.eu) (Η διάσταση του φύλου όσον αφορά την πρόσβαση στην ενέργεια στην ΕΕ), Gender and energy| (Φύλο και ενέργεια)| Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (europa.eu), GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf (oecd.org).

- (14) Οι αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, της συνοχής και της αλληλεγγύης είναι καλά ενσωματωμένες στον σχεδιασμό των σχετικών πλαισίων για το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον σε επίπεδο Ένωσης, μεταξύ άλλων μέσω της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και του επιμερισμού των προσπαθειών μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και σε μέρος της αναδιανομής των δικαιωμάτων ΣΕΔΕ της ΕΕ για τους σκοπούς της αλληλεγγύης, της ανάπτυξης και των διασυνδέσεων εντός της Ένωσης και στη χρήση τους για το Ταμείο Εκσυγχρονισμού το οποίο συμβάλλει στην κάλυψη των σημαντικών επενδυτικών αναγκών των κρατών μελών χαμηλότερου εισοδήματος για τον εκσυγχρονισμό των ενεργειακών τους συστημάτων. Επιπλέον, το πλαίσιο της νομοθεσίας της Ένωσης για την ενέργεια παρέχει στα κράτη μέλη εργαλεία που διασφαλίζουν την προστασία των ενεργειακά φτωχών και ευάλωτων οικιακών πελατών, αποφεύγοντας παράλληλα τη δημιουργία στρεβλώσεων στην αγορά. Παρότι τα εν λόγω εργαλεία συμβάλλουν στη διευκόλυνση της πράσινης μετάβασης, έχουν ως σκοπό την παροχή των μέσων για την εξασφάλιση της αναγκαίας προστασίας γενικότερα, όπως καταδεικνύεται, για παράδειγμα, από την ανακοίνωση της Επιτροπής της 13ης Οκτωβρίου 2021 με τίτλο «Αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών της ενέργειας: μια εργαλειοθήκη για δράση και στήριξη» και από το σχέδιο REPowerEU.

- (15) Τα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους μια σειρά εργαλείων για να περιγράψουν και να συντονίσουν τις δράσεις τους για μια δίκαιη μετάβαση. Τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ) που καταρτίστηκαν σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ θα πρέπει να εκτιμούν τον αριθμό των νοικοκυριών που αντιμετωπίζουν ενεργειακή φτώχεια και να περιγράφουν τα μέτρα που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και εδαφικών επιπτώσεων της ενεργειακής μετάβασης. Τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης (TJTPs) που καταρτίστηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² θα πρέπει να προσδιορίζουν τα εδάφη που είναι επιλέξιμα για στήριξη στο πλαίσιο του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης έως το 2027. Χρηματοδοτούμενα από το NextGenerationEU, τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) που καταρτίστηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³ καθορίζουν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την προώθηση της πράσινης μετάβασης, της χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, της ανθεκτικότητας και των προοπτικών για την επόμενη γενιά, με ορίζοντα υλοποίησης έως το 2026. Ορισμένες δράσεις για τη δίκαιη μετάβαση υλοποιούνται επίσης στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών, κυρίως των ταμείων για την πολιτική συνοχής.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57, 18.2.2021, σ. 17).

- (16) Με βάση τις αρχές και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων ειδικότερα, υπάρχει περιθώριο για βελτίωση του σχεδιασμού των πολιτικών με ολοκληρωμένο και οριζόντιο τρόπο, καθώς και για διασφάλιση της συνοχής των προσπαθειών στον τομέα των δαπανών, σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 17ης Σεπτεμβρίου 2020 με τίτλο «Μια αξιολόγηση σε επίπεδο ΕΕ των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα – Τόνωση της πράσινης μετάβασης και προώθηση της οικονομικής ανάκαμψης μέσω ενοποιημένου σχεδιασμού για την ενέργεια και το κλίμα», η Επιτροπή, παρότι αναγνωρίζει ότι τα τελικά ΕΣΕΚ παρέχουν ορισμένους δείκτες και πολιτικές σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν παρέχουν πάντοτε σαφή ιεράρχηση των χρηματοδοτικών αναγκών για τη δίκαιη μετάβαση ούτε για την επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων ή για τη στήριξη των προσαρμογών της αγοράς εργασίας. Τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης θα πρέπει να επικεντρώνονται σε επιλεγμένα εδάφη και, συνακόλουθα, δεν αναμένεται να χαράξουν συνολική στρατηγική και πολιτικές για μια δίκαιη μετάβαση σε εθνικό επίπεδο. Παρότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις τις οποίες στηρίζουν και στη χρηματοδότηση των οποίων συμβάλλουν έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να έχουν διαρκή αντίκτυπο, τόσο τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης όσο και τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας.

(17) Η δίκαιη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα στην Ένωση έως το 2050 θα εξασφαλίσει ότι κανένα άτομο δεν θα μείνει στο περιθώριο, ιδίως τα εργαζόμενα άτομα και τα νοικοκυριά που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση, και κυρίως εκείνα που βρίσκονται ήδη σε ευάλωτη κατάσταση. Προς τον σκοπό αυτόν, όπως ορίζεται στην παρούσα σύσταση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν ολοκληρωμένες δέσμες μέτρων πολιτικής¹, να ενισχύσουν τα οριζόντια στοιχεία που προωθούν τη δίκαιη πράσινη μετάβαση και να κάνουν βέλτιστη χρήση της δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης. Στις δέσμες μέτρων πολιτικής θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα άτομα και τα νοικοκυριά που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση, κυρίως από την απώλεια θέσεων εργασίας, αλλά και από την αλλαγή των συνθηκών εργασίας και/ή τις νέες απαιτήσεις καθηκόντων στην εργασία, καθώς και εκείνα που υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις στο διαθέσιμο εισόδημα, τις δαπάνες και την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες. Στις ομάδες που επηρεάζονται περισσότερο οι δέσμες μέτρων πολιτικής θα πρέπει ιδίως — αλλά όχι μόνο — να συγκαταλέγουν τα άτομα και τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, και κυρίως τα άτομα που είναι περισσότερο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας, για παράδειγμα λόγω των δεξιοτήτων τους, των εδαφικών συνθηκών της αγοράς εργασίας ή άλλων χαρακτηριστικών, όπως το φύλο, η φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις, η αναπηρία, η ηλικία ή ο γενετήσιος προσανατολισμός. Επιπλέον, τα άτομα και τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση μπορεί να περιλαμβάνουν άτομα που ζουν σε κατάσταση φτώχειας και/ή ενεργειακής φτώχειας ή διατρέχουν τέτοιο κίνδυνο, αντιμετωπίζουν εμπόδια στην κινητικότητα ή υπερβολική επιβάρυνση με δαπάνες στέγασης, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών με επικεφαλής μόνους γονείς, οι οποίοι είναι συχνότερα γυναίκες από ό,τι άνδρες. Οι δέσμες μέτρων πολιτικής θα πρέπει να προσαρμόζονται στις τοπικές συνθήκες, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των πλέον ευάλωτων και απομακρυσμένων περιοχών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών και των νησιών.

¹ Ειδικότερα, οι ετήσιες στρατηγικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021 και 2022, οι συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ 2021 και οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

(18) Για την ενεργό στήριξη της ποιοτικής απασχόλησης θα πρέπει να δίνεται έμφαση στην παροχή βοήθειας στους εργαζομένους, στα άτομα που αναζητούν εργασία, στα άτομα που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) και στους αυτοαπασχολούμενους που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Πιο συγκεκριμένα, τα υποεκπροσωπούμενα άτομα, όπως οι γυναίκες, οι εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης, τα άτομα με αναπηρία, οι ηλικιωμένοι ή τα άτομα με συγκριτικά χαμηλές ικανότητες προσαρμογής στις αλλαγές στην αγορά εργασίας, χρειάζονται στήριξη προκειμένου να βελτιώσουν την απασχολησιμότητά τους και να βρουν απασχόληση, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής (ΕΕ) 2021/402¹. Συνεπώς, με βάση προηγούμενες κατευθύνσεις πολιτικής, ιδίως την εν λόγω σύσταση και της αποφάσεις του Συμβουλίου (ΕΕ) 20220/1512² και (ΕΕ) 2021/1868³, οι δέσμες μέτρων πολιτικής θα πρέπει να περιλαμβάνουν ειδικά προσαρμοσμένα μέτρα για τη στήριξη των κινήτρων πρόσληψης και μετάβασης, στήριξη της επιχειρηματικότητας, ιδίως για τις γυναίκες ή τα άτομα με αναπηρία, και μέτρα για τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, ιδίως για τις πολύ μικρές, τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις και στα εδάφη που πλήττονται σε μεγαλύτερο βαθμό. Τα μέτρα αυτά, σε συνδυασμό με κατάλληλη ενωσιακή στήριξη, μπορούν επίσης να έχουν καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση των προκλήσεων για την αγορά εργασίας, όπως αυτές που απορρέουν από την εισροή ουκρανών προσφύγων, ιδίως στα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο. Θα πρέπει επίσης να προωθούν την αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή των υφιστάμενων κανόνων για τις συνθήκες εργασίας και τη στήριξη της κοινωνικά υπεύθυνης αναδιάρθρωσης σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και πρότυπα. Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση, μέσω του διαλόγου, των επιπτώσεων στην απασχόληση και των κοινωνικών επιπτώσεων των προκλήσεων της πράσινης μετάβασης.

¹ Σύσταση (ΕΕ) 2021/402 της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2021, σχετικά με την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης μετά την κρίση της νόσου COVID-19 (EASE) (ΕΕ L 80 της 8.3.2021, σ. 1).

² Απόφαση (ΕΕ) 2020/1512 του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2020 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 344 της 19.10.2020, σ. 22).

³ Απόφαση (ΕΕ) 2021/1868 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2021 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 379 της 26.10.2021, σ. 1).

(19) Η πρόσβαση σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση για όλους έχει ουσιαστική σημασία για να διασφαλιστεί ότι το εργατικό δυναμικό διαθέτει τις δεξιότητες που απαιτούνται για την επίτευξη της πράσινης μετάβασης. Επομένως, οι πτυχές της δίκαιης μετάβασης θα πρέπει να ενσωματωθούν στην ανάπτυξη και την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών για τις δεξιότητες, λαμβανομένων υπόψη των προτάσεων της Επιτροπής στο «Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο δεξιοτήτων»¹ και στη «Νέα επικαιροποιημένη βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ»². Οι συμπράξεις για τις δεξιότητες στο πλαίσιο του συμφώνου για τις δεξιότητες θα αποτελέσουν επίσης σημαντικό μοχλό. Οι επικαιροποιημένες πληροφορίες και προοπτικές για την αγορά εργασίας και τις δεξιότητες, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό, τομεακό και επαγγελματικό επίπεδο, επιτρέπουν τον προσδιορισμό και την πρόβλεψη των σχετικών αναγκών σε ειδικές ανά επάγγελμα και εγκάρσιες δεξιότητες, μεταξύ άλλων ως βάση για την προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών στις ανάγκες σε δεξιότητες για την πράσινη μετάβαση. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση θα πρέπει να εφοδιάζει τους νέους και τους ενήλικες, και ιδιαίτερα τις γυναίκες και τους εργαζομένους χαμηλής ειδίκευσης, με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την επιτυχή διαχείριση της πράσινης μετάβασης σύμφωνα με τη σύσταση 2020/C 417/01 του Συμβουλίου³.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 1ης Ιουλίου με τίτλο «Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα».

² Ανακοίνωση της Επιτροπής της 5ης Μαΐου με τίτλο «Επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020: προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης».

³ Σύσταση 2020/C 417/01 του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (ΕΕ C 417, της 2.12.2020, σ. 1).

Τα προγράμματα μαθητείας και οι περίοδοι αμειβόμενης πρακτικής άσκησης, τα οποία εμπεριέχουν ισχυρές συνιστώσες κατάρτισης, ιδίως για τους νέους, συμβάλλουν στις μεταβάσεις στην αγορά εργασίας, κυρίως σε δραστηριότητες που συντελούν στην επίτευξη κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων, καθώς και σε τομείς που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες ελλείψεις δεξιοτήτων. Η αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση θα πρέπει να προωθηθεί για την κάλυψη των αναγκών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής στα άτομα της δυνατότητας να αναζητούν κατάρτιση προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους και, κατά περίπτωση, μέσω σύντομων, εγγυημένης ποιότητας μαθημάτων σχετικά με τις δεξιότητες για την πράσινη μετάβαση, λαμβανομένης υπόψη της σύστασης (EE) 2022/... του Συμβουλίου¹⁺, η οποία αποσκοπεί στη διευκόλυνση της αποτίμησης και της αναγνώρισης των αποτελεσμάτων των εν λόγω μαθημάτων.

¹ Σύσταση (EE) 2022/... του Συμβουλίου της ... σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια για τη δια βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα (EE ...).

⁺ EE: Παρακαλείστε να εισαγάγετε στο κείμενο τον αριθμό της σύστασης που περιέχεται στο έγγραφο ST 9237/22, καθώς και τον αριθμό, την ημερομηνία και την παραπομπή στην EE της εν λόγω σύστασης στην υποσημείωση.

(20) Η σύνθεση των συστημάτων φορολόγησης και παροχών και των συστημάτων κοινωνικής προστασίας θα πρέπει να εξεταστεί με βάση τις ειδικές ανάγκες που απορρέουν από την πράσινη μετάβαση, αντικατοπτρίζοντας επίσης την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», καθώς και την ανάγκη οι συνοδευτικές πολιτικές να μη θεσπίζουν επιδοτήσεις για την κατανάλωση ορυκτών καυσίμων, να μην εγκλωβίζουν τους καταναλωτές σε συγκεκριμένη τεχνολογία, να μη μειώνουν τα κίνητρα για ανακαινίσεις κτιρίων και για την αντικατάσταση των συστημάτων θερμικής ενέργειας και να μη μειώνουν τα κίνητρα στο πλαίσιο των εν γένει μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Ο συνδυασμός διαφόρων πολιτικών μπορεί να στηρίξει τα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά και τους εργαζομένους που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Ανάλογα με την εθνική και την εκάστοτε εξεταζόμενη κατάσταση, ο συνδυασμός αυτός θα μπορούσε, για παράδειγμα, να περιλαμβάνει μετατόπιση της φορολογίας από την εργασία προς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, όπως προβλέπεται στην πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας¹, επανεξέταση των συστημάτων ανεργίας και/ή προσωρινή και στοχευμένη άμεση εισοδηματική στήριξη, όταν είναι αναγκαίο. Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, μπορούν να αξιολογούνται και, κατά περίπτωση, να προσαρμόζονται υπό το πρίσμα της πράσινης μετάβασης, ιδίως για την παροχή εισοδηματικής ασφάλειας, κυρίως κατά τη μετάβαση από μια θέση εργασίας σε άλλη, και για την παροχή επαρκών κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας και φροντίδας μέσω κατάλληλων κοινωνικών υποδομών, κυρίως στα εδάφη που πλήττονται σε μεγαλύτερο βαθμό (για παράδειγμα αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, όπως οι εξόχως απόκεντρες περιοχές), προκειμένου να αποτρέπεται ο κοινωνικός αποκλεισμός και να αντιμετωπίζονται οι κίνδυνοι για την υγεία. Για την πρόληψη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών, οι επενδύσεις σε κοινωνικές υποδομές για παιδιά αποσκοπούν στη διασφάλιση της πρόσβασης των παιδιών που έχουν ανάγκη σε βασικές υπηρεσίες, όπως ορίζεται στη σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου².

¹ Στην πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την αναδιάρθρωση του ενωσιακού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση) COM(2021) 563 final, προβλέπεται για παράδειγμα μια τέτοια μετατόπιση της φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας προς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους.

² Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά (ΕΕ L 223 της 22.6.2021, σ. 14).

- (21) Για την ανάπτυξη φυσικής και οικονομικής ανθεκτικότητας χωρίς αποκλεισμούς στις μη αναστρέψιμες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, πρέπει να προωθηθούν λύσεις για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους, τη μείωση των κινδύνων και τη μεταφορά κινδύνων, ιδίως μέσω της αύξησης της διαθεσιμότητας λύσεων ασφάλισης και της πραγματοποίησης επενδύσεων στη διαχείριση κινδύνων καταστροφών και την προσαρμογή για τη μείωση των φυσικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και, κατ' επέκταση, τη μείωση των απωλειών, καθώς και του χάσματος όσον αφορά την προστασία του κλίματος, λαμβανομένων υπόψη των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών, όπως των εξόχως απόκεντρων περιοχών και των νήσων. Η διαχείριση του κινδύνου καταστροφών, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πολιτικής προστασίας σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, θα πρέπει να ενισχυθεί για την καλύτερη πρόληψη, ετοιμότητα και αντιμετώπιση των κλυδωνισμών που σχετίζονται με το κλίμα.

(22) Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες καλής ποιότητας, στις οποίες περιλαμβάνονται η ενέργεια, οι μεταφορές, η ύδρευση, η αποχέτευση, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και οι ψηφιακές επικοινωνίες, ενώ θα πρέπει να παρέχεται υποστήριξη για ισότιμη πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες σε όσους την έχουν ανάγκη¹. Περαιτέρω, θα πρέπει επίσης να παρέχεται πρόσβαση σε καλής ποιότητας κοινωνική κατοικία ή στεγαστική βοήθεια σε όσους την έχουν ανάγκη². Επιπλέον, τα νοικοκυριά χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος, οι ευάλωτοι πελάτες, συμπεριλαμβανομένων των τελικών χρηστών, τα άτομα που αντιμετωπίζουν ή κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν ενεργειακή φτώχεια και τα άτομα που ζουν σε κοινωνικές κατοικίες μπορούν να επωφεληθούν από την εφαρμογή της αρχής της «προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση». Εκτός από την προστασία και την ενδυνάμωση των καταναλωτών ενέργειας, απαιτούνται ειδικά μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της ενεργειακής φτώχειας, ιδιαίτερα μέσω της προώθησης επενδύσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, κυρίως στον τομέα της κοινωνικής στέγασης. Οι προτεινόμενες επικαιροποιήσεις της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση³ και της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων⁴ επίσης αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των κύριων μη οικονομικών φραγμών που εμποδίζουν την πραγματοποίηση ανακαινίσεων, όπως ο διχασμός κινήτρων, για παράδειγμα μεταξύ μισθωτή-ενοικιαστή, και οι δομές συνιδιοκτησίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες και σε συγκεκριμένες ομάδες που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να πληγούν από ενεργειακή φτώχεια, όπως τα άτομα με αναπηρία, οι μόνοι γονείς, οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά και τα άτομα με μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο.

¹ «Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων», ο οποίος διακηρύχθηκε πανηγυρικά από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017, αρχή 20.

² «Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων», ο οποίος διακηρύχθηκε πανηγυρικά από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017, αρχή 19 στοιχείο α).

³ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση (αναδιατύπωση) COM(2021) 558 final.

⁴ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (αναδιατύπωση) COM(2021) 802 final.

Οι προϋπάρχουσες και αναδύμενες προκλήσεις όσον αφορά την κινητικότητα μπορούν να αντιμετωπιστούν με μέτρα στήριξης και με την ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών, όπως οι δημόσιες μεταφορές. Η οικονομική προσιτότητα, η προσβασιμότητα και η ασφάλεια της βιώσιμης κινητικότητας και των διαφόρων τρόπων μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών και δημόσιων μεταφορών, έχουν καίρια σημασία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι επωφελούνται από την πράσινη μετάβαση και όλοι συμμετέχουν σ' αυτήν. Η αστική κινητικότητα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό, όπως αποτυπώνεται επίσης στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 2021 με τίτλο «Το νέο πλαίσιο αστικής κινητικότητας της ΕΕ».

- (23) Μια προσέγγιση της δίκαιης μετάβασης που περιλαμβάνει το σύνολο της κοινωνίας θα πρέπει να στηρίζει μέτρα πολιτικής με βάση τον συντονισμό της χάραξης πολιτικής και την ενίσχυση των επιχειρησιακών ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής, δίνοντας παράλληλα ενεργό ρόλο στις περιφερειακές και τοπικές αρχές. Θα πρέπει επίσης να στηρίζεται στη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε όλα τα επίπεδα και στάδια, καθώς και την αποτελεσματική και επιδραστική συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών. Ο εν λόγω συντονισμός και συμμετοχή θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν ότι οι αρχές της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας ενσωματώνονται εξ αρχής στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση της πολιτικής, παρέχοντας τη βάση για ευρεία και μακροπρόθεσμη στήριξη των πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς που προωθούν την πράσινη μετάβαση.
- (24) Η ισχυρή βάση τεκμηρίωσης έχει καίρια σημασία για την εφαρμογή υγιών κοινωνικών πολιτικών και πολιτικών για την αγορά εργασίας που εξασφαλίζουν τη δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση. Προς τον σκοπό αυτόν, η σταδιακή εναρμόνιση και η συνοχή των ορισμών, των εννοιών, των ταξινομήσεων και των μεθοδολογιών, ιδίως με βάση τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1563 της Επιτροπής¹, διευκολύνουν τις αξιολογήσεις και τη συγκρισιμότητά τους. Περαιτέρω δράσεις έρευνας και καινοτομίας μπορούν να ενισχύσουν τη βάση γνώσης, η οποία μπορεί να τροφοδοτήσει τον πολιτικό και δημόσιο διάλογο. Οι ανταλλαγές με το κοινό σε όλη του την πολυμορφία και με τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη, για παράδειγμα σχετικά με τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων και των διαδικασιών ανάλυσης προοπτικών και παρακολούθησης, μπορούν να συμβάλουν με σειρά τους στη χάραξη πολιτικής και στην ενίσχυση της ανάληψης ίδιας ευθύνης.

¹ Σύσταση (ΕΕ) 2020/1563 της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια (ΕΕ L 357 της 27.10.2020, σ. 35).

- (25) Απαιτούνται κατάλληλα αναλυτικά και υψηλής ποιότητας δεδομένα και δείκτες ανά φύλο, ιδίως για την αξιολόγηση των επιπτώσεων στην απασχόληση και των κοινωνικών και διανεμητικών επιπτώσεων των πολιτικών για την κλιματική αλλαγή. Αυτά τα δεδομένα και οι δείκτες δεν είναι επί του παρόντος πλήρως διαθέσιμα. Για παράδειγμα, παρότι έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος όσον αφορά τη μέτρηση της ενεργειακής φτώχειας, θα μπορούσαν να αναπτυχθούν δείκτες για την αξιολόγηση της φτώχειας στον τομέα των μεταφορών σύμφωνα με τις εθνικές περιστάσεις. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση μπορούν να ενισχυθούν μέσω σειράς δράσεων, οι οποίες θα εστιάζουν σε δείκτες, πίνακες αποτελεσμάτων, καθώς και σε πιλοτικά έργα μικρής κλίμακας και σε πειραματικές δράσεις σε επίπεδο πολιτικής. Οι δράσεις θα πρέπει να βασιστούν στους υφιστάμενους πίνακες αποτελεσμάτων, όπως ο κοινωνικός πίνακας αποτελεσμάτων και ο πίνακας δεικτών για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, οι οποίοι περιέχουν σχετικές πληροφορίες για συγκεκριμένες πτυχές των πολιτικών δίκαιης μετάβασης, ή να αντλήσουν έμπνευση από τους εν λόγω πίνακες.

- (26) Η βέλτιστη και αποδοτική χρήση της δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης και η κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων και η αποτελεσματική διάθεσή τους έχουν ιδιαίτερη σημασία υπό το πρίσμα των σημαντικών επενδυτικών αναγκών που απορρέουν από την πράσινη μετάβαση. Σε επίπεδο Ένωσης, οι σχετικές δράσεις υποστηρίζονται μέσω του προϋπολογισμού της Ένωσης και του NextGenerationEU. Θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης (ΜΔΜ), συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+), του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ταμείου Συνοχής, της Συνδρομής στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης (REACT-EU), του ERASMUS+ και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ), του προγράμματος LIFE, του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», του Ταμείου Εκσυγχρονισμού και του Ταμείου Καινοτομίας¹, καθώς και των ταμείων στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ). Επιπλέον, η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη με τη χρήση του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, παρέχοντας εξατομικευμένη τεχνική εμπειρογνωσία για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προωθούν τη δίκαιη μετάβαση προς το ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα.

¹ Εκτός του προϋπολογισμού της Ένωσης και του NextGenerationEU.

- (27) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο είναι το πλαίσιο συντονισμού της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης της Ένωσης. Θα συνεχίσει να διαδραματίζει αυτόν τον ρόλο στο στάδιο της ανάκαμψης και στην προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, διαρθρωμένο γύρω από τις τέσσερις διαστάσεις της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας, στηρίζοντας την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά τα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα και τις επιπτώσεις και, όπου χρειάζεται, θα προτείνει στοχευμένες ειδικές ανά χώρα συστάσεις προκειμένου να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο. Η συμπληρωματικότητα με τα μέτρα που υποστηρίζονται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα αποτελέσουν προτεραιότητα. Συνεπώς, η παρακολούθηση της παρούσας σύστασης θα πραγματοποιηθεί, κατά περίπτωση, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο των αρμόδιων επιτροπών εντός των αντίστοιχων πεδίων αρμοδιότητάς τους, με βάση κατάλληλες εκτιμήσεις, αξιολογήσεις αντικτύπου πολιτικής, καθώς και με βάση την πορεία της εφαρμογής της καθοδήγησης που παρέχεται στην παρούσα σύσταση. Η ρύθμιση παρακολούθησης δεν θα προσθέσει περιττό διοικητικό φόρτο στα κράτη μέλη.
- (28) Επιπλέον, στο πλαίσιο του προσχεδίου και της τελικής επικαιροποίησης των οικείων ΕΣΕΚ το 2023 και το 2024, αντίστοιχα, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν την παρούσα σύσταση για να εξετάσουν το ενδεχόμενο της ενσωμάτωσης εκτιμήσεων επιπτώσεων στην απασχόληση και των κοινωνικών και διανεμητικών επιπτώσεων, καθώς και πτυχών της δίκαιης μετάβασης και στις πέντε διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης, καθώς και για να ενισχύσουν περαιτέρω τα μέτρα πολιτικής για την αντιμετώπιση αυτών των επιπτώσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενεργειακή φτώχεια.

- (29) Επιπλέον, η παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας σύστασης μπορεί να βασιστεί στα υφιστάμενα στοιχεία στο πλαίσιο των καθιερωμένων διαδικασιών πολυμερούς εποπτείας, όπως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή Απασχόλησης και την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, σύμφωνα με τα άρθρα 150 και 160 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντίστοιχα, και σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες επιτροπές, ιδίως με την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής, να εξετάσουν, στον αντίστοιχο τομέα αρμοδιότητάς τους, την εφαρμογή της παρούσας σύστασης με βάση την κατάλληλη υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή και άλλα εργαλεία πολυμερούς εποπτείας. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εργάζεται με σκοπό την ενίσχυση της διαθεσιμότητας δεδομένων, κατανεμημένων ανά φύλο, την επικαιροποίηση και τη χρήση υφιστάμενων πλαισίων και μεθοδολογικής καθοδήγησης, μεταξύ άλλων για τη μέτρηση της ενεργειακής φτώχειας και της φτώχειας στον τομέα των μεταφορών και των περιβαλλοντικών ανισοτήτων, καθώς και για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και του πραγματικού αντικτύπου των μέτρων πολιτικής.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

ΣΤΟΧΟΣ

- 1) Σύμφωνα με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, στόχος της παρούσας σύστασης είναι να εξασφαλιστεί ότι η μετάβαση της Ένωσης προς μια κλιματικά ουδέτερη και περιβαλλοντικά βιώσιμη οικονομία έως το 2050 είναι δίκαιη και ότι δεν αφήνει κανέναν στο περιθώριο.
- 2) Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη καλούνται να εγκρίνουν και να εφαρμόσουν, ενδεχομένως σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, ολοκληρωμένες και συνεκτικές δέσμες μέτρων πολιτικής, οι οποίες θα καλύπτουν τις πτυχές της απασχόλησης και τις κοινωνικές πτυχές για την προώθηση της δίκαιης μετάβασης σε όλες τις πολιτικές, και κυρίως τις πολιτικές για το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον, καθώς και να κάνουν βέλτιστη χρήση της δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης.

ΟΡΙΣΜΟΙ

- 3) Για τον σκοπό της παρούσας σύστασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
 - α) «πράσινη μετάβαση»: η μετάβαση της οικονομίας και της κοινωνίας της Ένωσης προς την επίτευξη των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων πρωτίστως μέσω πολιτικών και επενδύσεων, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα που θεσπίζει την υποχρέωση επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και διεθνείς δεσμεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της συμφωνίας του Παρισιού, άλλες πολυμερείς περιβαλλοντικές συμφωνίες και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης·

- β) «κλιματικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι»: οι έξι στόχοι που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, και συγκεκριμένα: ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής· η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή· η βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων· η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία· η πρόληψη και ο έλεγχος της ρύπανσης· και η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων·
- γ) «άτομα και νοικοκυριά που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση»: τα άτομα των οποίων η αποτελεσματική πρόσβαση σε ποιοτική απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, και/ή στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και/ή σε αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και σε βασικές υπηρεσίες περιορίζεται σημαντικά ή κινδυνεύει να περιοριστεί σημαντικά ως άμεση ή έμμεση συνέπεια της πράσινης μετάβασης·
- δ) «άτομα και νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση»: άτομα τα οποία, ανεξάρτητα από την πράσινη μετάβαση, αντιμετωπίζουν ή κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν κατάσταση περιορισμένης πρόσβασης σε ποιοτική απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, και/ή στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και/ή σε αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και σε βασικές υπηρεσίες, γεγονός που συνεπάγεται χαμηλή ικανότητα προσαρμογής στις συνέπειες της πράσινης μετάβασης·

¹ Ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13) («κανονισμός για την ταξινόμηση») παρέχει ένα κοινό σύστημα ταξινόμησης για τις βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.

- ε) «πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις»: επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερα από 250 άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μεμονωμένων αυτοαπασχολουμένων, και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. EUR και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. EUR, όπως υπολογίζονται σύμφωνα με το παράρτημα Ι άρθρα 3 έως 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής¹.
- στ) «ενεργειακή φτώχεια»: «έλλειψη πρόσβασης ενός νοικοκυριού σε βασικές ενεργειακές υπηρεσίες που διασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και υγείας, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης θέρμανσης, ψύξης, φωτισμού και ενέργειας τροφοδοσίας ηλεκτρικών συσκευών, στο σχετικό εθνικό πλαίσιο, την υφιστάμενη κοινωνική πολιτική και άλλες συναφείς πολιτικές»² ο ορισμός της «ενεργειακής φτώχειας» στην παρούσα σύσταση θα ισχύει, εκτός αν η οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, μετά από ενδεχόμενη τροποποίηση ή αντικατάστασή της, ως αποτέλεσμα της πρότασης της Επιτροπής της 14ης Ιουλίου 2021⁴, περιέχει άλλον ορισμό της συγκεκριμένης έννοιας, οπότε θα ισχύει αυτός ο ορισμός για τους σκοπούς της παρούσας σύστασης.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1).

² Παρότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να ορίσουν την έννοια των «ευάλωτων πελατών», η εν λόγω έννοια καλύπτει επίσης τα νοικοκυριά που δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν επαρκή θέρμανση ή ψύξη των κατοικιών τους και/ή έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια, C/2020/9600 final (ΕΕ L 357 της 27.10.2020, σ. 35).

³ Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315, της 14.11.2012, σ. 1).

⁴ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση (αναδιατύπωση) [COM(2021) 558 final].

- ζ) «βασικές υπηρεσίες»: υπηρεσίες καλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων της ύδρευσης, της αποχέτευσης, της ενέργειας, των μεταφορών και της κινητικότητας, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των ψηφιακών επικοινωνιών· θα πρέπει να παρέχεται στήριξη για την πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες σε όσους την έχουν ανάγκη, σύμφωνα με την αρχή 20 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, παράλληλα με την παροχή ευκαιριών εξοικονόμησης κόστους, μεταξύ άλλων μέσω υπηρεσιών επαναχρησιμοποίησης, επισκευής, δωρεάς και κοινής χρήσης·
- η) «δέσμη μέτρων πολιτικής»: ολοκληρωμένο και συνεκτικό σύνολο μέτρων πολιτικής που ενσωματώνει στις κοινωνικές πολιτικές και στις πολιτικές για την απασχόληση και τις δεξιότητες τις πολιτικές για το κλίμα, την ενέργεια, τις μεταφορές, το περιβάλλον, καθώς και άλλες πολιτικές για την πράσινη μετάβαση, μέσω καλά συντονισμένης διατομεακής προσέγγισης που βασίζεται σε μία ή περισσότερες εθνικές στρατηγικές και/ή σχέδια δράσης, και που επωφελείται από μηχανισμούς συντονισμού και διακυβέρνησης σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, κατά περίπτωση.

ΔΕΣΜΕΣ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΔΙΚΑΙΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

- (4) Για την παροχή ενεργού στήριξης στην ποιοτική απασχόληση για μια δίκαιη μετάβαση και την αξιοποίηση της σύστασης (ΕΕ) 2021/402, τα κράτη μέλη παροτρύνονται, σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, να εξετάσουν τα ακόλουθα μέτρα για τη στήριξη των ατόμων που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση, κυρίως εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, και, όπου κρίνεται σκόπιμο, να τα βοηθήσουν να μεταβούν, μέσω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης, σε οικονομικές δραστηριότητες που συμβάλλουν στους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους:
- α) αποτελεσματική στήριξη της πρόσβασης σε ποιοτική απασχόληση και διαφύλαξη της, ιδίως μέσω υπηρεσιών απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων της παροχής εξατομικευμένης βοήθειας για την αναζήτηση εργασίας και κύκλων μαθημάτων που στοχεύουν επίσης στις πράσινες και ψηφιακές δεξιότητες, κατά περίπτωση· θα πρέπει επίσης να εξεταστούν καλά σχεδιασμένα, στοχευμένα και χρονικά προσδιορισμένα προγράμματα απασχόλησης που προετοιμάζουν τους δικαιούχους μέσω κατάρτισης, και ιδίως τα άτομα που ανήκουν σε υποεκπροσωπούμενες ομάδες και τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, για συνεχή συμμετοχή στην αγορά εργασίας·

- β) αποτελεσματική χρήση στοχευμένων και καλά σχεδιασμένων κινήτρων πρόσληψης και μετάβασης, μεταξύ άλλων μέσω της εξέτασης της επαρκούς χρήσης επιδοτήσεων μισθών και προσλήψεων και κινήτρων που συνδέονται με τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, για να συνοδεύουν τις μεταβάσεις στην αγορά εργασίας μεταξύ τομέων και την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού μεταξύ περιφερειών και χωρών, ενόψει των ευκαιριών και των προκλήσεων της πράσινης μετάβασης·
- γ) προώθηση της επιχειρηματικότητας, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων και όλων των άλλων φορέων κοινωνικής οικονομίας¹, ιδίως σε περιφέρειες που αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά τη μετάβαση και, κατά περίπτωση, σε τομείς που προωθούν κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, όπως η κυκλική οικονομία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Η στήριξη θα πρέπει να συνδυάζει χρηματοδοτικά μέτρα —συμπεριλαμβανομένων επιχορηγήσεων, δανείων ή μετοχικού κεφαλαίου— και μη χρηματοδοτικά μέτρα — συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών κατάρτισης και παροχής συμβουλών, με ιδιαίτερη έμφαση σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης— προσαρμοσμένα σε κάθε φάση του επιχειρηματικού κύκλου ζωής· η στήριξη θα πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμη σε υποεκπροσωπούμενες και μειονεκτούσες ομάδες·

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 2021 με τίτλο «Οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία».

- δ) τόνωση της δημιουργίας ποιοτικών θέσεων εργασίας, ιδίως σε εδάφη που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση και, κατά περίπτωση, σε τομείς που προωθούν κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, όπως η κυκλική οικονομία, μέσω της διευκόλυνσης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και αγορές για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, και κυρίως εκείνες που συμβάλλουν στην επίτευξη κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων, με σκοπό την προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της ποιοτικής απασχόλησης σε ολόκληρη την ενιαία αγορά, μεταξύ άλλων σε τομείς και οικοσυστήματα στρατηγικής σημασίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο·
- ε) Ανάλυση του αντίκτυπου της πράσινης μετάβασης στην υγεία και την ασφάλεια στην εργασία και, ως εκ τούτου, προώθηση μέτρων για την αντιμετώπιση των νέων κινδύνων ή της πιθανής επιδείνωσης των υφιστάμενων κινδύνων, λαμβανομένης υπόψη της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 2021 με τίτλο «Στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία κατά την περίοδο 2021-2027 - Ασφάλεια και υγεία στην εργασία σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο εργασίας»·
- στ) διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής και επιβολής των υφιστάμενων κανόνων για τις συνθήκες εργασίας, ιδίως όσον αφορά την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, την οργάνωση της εργασίας και τη συμμετοχή των εργαζομένων, προκειμένου να διασφαλιστούν δίκαιες συνθήκες εργασίας και ποιότητα των θέσεων εργασίας κατά τη μετάβαση, μεταξύ άλλων και σε οικονομικές δραστηριότητες που συμβάλλουν στην επίτευξη κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων·

- ζ) προώθηση της χρήσης κοινωνικά υπεύθυνων πρακτικών για τις δημόσιες συμβάσεις¹, μεταξύ άλλων μέσω κοινωνικών κριτηρίων ανάθεσης που δημιουργούν ευκαιρίες για τα άτομα που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση, με παράλληλη προώθηση των πράσινων κριτηρίων ανάθεσης·
- η) μέριμνα για την πλήρη και ουσιαστική συμμετοχή, συμπεριλαμβανομένων της ενημέρωσης και της διαβούλευσης, των εργαζομένων σε όλα τα επίπεδα, καθώς και των εκπροσώπων τους, όσον αφορά την πρόβλεψη της αλλαγής και τη διαχείριση των διαδικασιών αναδιάρθρωσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συνδέονται με την πράσινη μετάβαση, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 με τίτλο «Πλαίσιο ποιότητας της ΕΕ για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση».

¹ Σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70) και την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Κοινωνικές αγορές – Οδηγός για τη συνεκτίμηση κοινωνικών παραμέτρων στις δημόσιες συμβάσεις – 2η έκδοση» (ΕΕ C 237 της 18.6.2021, σ. 1).

- (5) Για την εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτική, οικονομικά προσιτή και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση, καθώς και ίσες ευκαιρίες, με σκοπό επίσης την ενίσχυση της ισότητας των φύλων, τα κράτη μέλη παροτρύνονται να εξετάσουν το ενδεχόμενο εφαρμογής των ακόλουθων μέτρων σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, με παράλληλο σεβασμό της αυτονομίας τους, ιδίως για τη στήριξη των ατόμων και των νοικοκυριών που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση, κυρίως εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση·
- α) ενσωμάτωση των πτυχών της απασχόλησης και των κοινωνικών πτυχών της πράσινης μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των πιθανών ελλείψεων εργατικού δυναμικού, στην ανάπτυξη και την εφαρμογή των σχετικών εθνικών στρατηγικών για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στο πεδίο των δεξιοτήτων, στο πλαίσιο, για παράδειγμα, του ευρωπαϊκού θεματολογίου δεξιοτήτων, καθώς και υποστήριξη της δημιουργίας και συντονισμού συμπράξεων ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του συμφώνου για τις δεξιότητες, με τη διασφάλιση κυρίως ότι οι δεξιότητες βρίσκονται στο επίκεντρο των οδών μετάβασης που θα δημιουργηθούν από κοινού για τα σχετικά βιομηχανικά οικοσυστήματα που συμβάλλουν στην επίτευξη κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων·
- β) ανάπτυξη επικαιροποιημένων πληροφοριών και προοπτικών για την αγορά εργασίας και τις δεξιότητες, με προσδιορισμό και πρόβλεψη των αναγκών σε ειδικές ανά επάγγελμα και εγκάρσιες δεξιότητες. Αξιοποίηση των υφιστάμενων εργαλείων και πρωτοβουλιών, συμπεριλαμβανομένων της εμπειρογνωσίας και της συνεργασίας με τους κοινωνικούς εταίρους και τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη· εξέταση του ενδεχομένου προσαρμογής των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σύμφωνα με τις εθνικές και περιφερειακές συνθήκες στις ανάγκες της πράσινης μετάβασης και παροχή ανάλογου σχολικού και επαγγελματικού προσανατολισμού·

- γ) παροχή υψηλής ποιότητας, προσβάσιμης, οικονομικά προσιτής και χωρίς αποκλεισμούς αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, που εφοδιάζουν τους εκπαιδευομένους με δεξιότητες και ικανότητες σημαντικές για την πράσινη μετάβαση. Η μάθηση για τη βιωσιμότητα —συμπεριλαμβανομένων των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM), των διεπιστημονικών προσεγγίσεων και των ψηφιακών δεξιοτήτων— θα πρέπει να θεωρείται και να προωθείται, κατά περίπτωση, ως αναπόσπαστο μέρος των προγραμμάτων σπουδών και των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ανάλυση ειδικών δράσεων για την προσέλκυση ατόμων με αναπηρία, γυναικών, ατόμων με χαμηλή ειδίκευση και άλλων ομάδων που επί του παρόντος υποεκπροσωπούνται στους σχετικούς επαγγελματικούς τομείς και για την προώθηση της σταδιοδρομίας τους·
- δ) θέσπιση ή ενίσχυση συστημάτων στήριξης για προγράμματα μαθητείας και αμειβόμενης ποιοτικής άσκησης, και, όπου είναι εφικτό, προγραμμάτων παρακολούθησης εν ώρα εργασίας με ισχυρή συνιστώσα κατάρτισης, ιδίως σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συμβάλλουν στην επίτευξη κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων και σε τομείς που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες ελλείψεις δεξιοτήτων, όπως ο τομέας των κατασκευών και των ΤΠΕ. Τα συστήματα αυτά θα πρέπει να υπόκεινται σε παρακολούθηση και αξιολόγηση σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και να διαφυλάσσουν την ποιότητα της εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις 2018/C 153/01¹ και 2014/C 88/01² του Συμβουλίου·

¹ Σύσταση 2018/C 153/01 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2018, σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας (EE C 153 της 2.5.2018, σ. 1).

² Σύσταση 2014/C 88/01 του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2014, σχετικά με ένα ποιοτικό πλαίσιο για τις περιόδους πρακτικής άσκησης (EE C 88 της 27.3.2014, σ. 1).

ε) αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων στην κατάρτιση καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου, σύμφωνα με τις ανάγκες αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης για την πράσινη μετάβαση, μέσω της διασφάλισης ότι παρέχεται στήριξη για την κατάρτιση στο πλαίσιο της εργασίας, την επαγγελματική μετάβαση για τις εγκάρσιες δεξιότητες, κυρίως για να διευκολυνθεί ο αναπροσανατολισμός σε τομείς και οικονομικές δραστηριότητες που αναμένεται να επεκταθούν. Παροχή στα άτομα των μέσων που θα τα βοηθήσουν να αναζητούν κατάρτιση προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους, μεταξύ άλλων μέσω σύντομων, εγγυημένης ποιότητας μαθημάτων σχετικά με τις δεξιότητες για την πράσινη μετάβαση. Προς τον σκοπό αυτόν, εξέταση του ενδεχομένου πρόσβασης σε εκπαιδευτική άδεια μετ' αποδοχών και επαγγελματικό προσανατολισμό, καθώς και της δυνατότητας κατάρτισης ατομικών λογαριασμών μάθησης, λαμβανομένης υπόψη της σύστασης (ΕΕ) 2022/... του Συμβουλίου,¹⁺ και υποστήριξη της ανάπτυξης σύντομων, εγγυημένης ποιότητας και ευρέως αναγνωρισμένων μαθημάτων, λαμβανομένης υπόψη της σύστασης (ΕΕ) 2022/... του Συμβουλίου²⁺⁺.

¹ Σύσταση (ΕΕ) 2022/... του Συμβουλίου της ... για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης.
+ ΟJ: ΕΕ: Παρακαλείστε να εισαγάγετε στο κείμενο τον αριθμό της σύστασης που περιέχεται στο έγγραφο ST 8944/22 και τον αριθμό, την ημερομηνία και την παραπομπή στην ΕΕ της εν λόγω σύστασης στην υποσημείωση.

² Σύσταση (ΕΕ) 2222/... του Συμβουλίου της... σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά τα μικροδιαπιστευτήρια για τη διά βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα [COM(2021) 770 final].

⁺⁺ ΕΕ: Παρακαλώ να εισαγάγετε στο κείμενο τον αριθμό της σύστασης που περιέχεται στο έγγραφο ST 9237/22 και τον αριθμό, την ημερομηνία και την παραπομπή στην ΕΕ της εν λόγω σύστασης στην υποσημείωση.

(6) Για να διασφαλιστεί η διατήρηση του δίκαιου χαρακτήρα των συστημάτων φορολόγησης και παροχών και των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης, και λαμβανομένης υπόψη, κατά περίπτωση, της σύστασης 2019/C 387/01 του Συμβουλίου¹, τα κράτη μέλη παροτρύνονται να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης των ακόλουθων μέτρων για τη στήριξη των ατόμων και των νοικοκυριών που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση, και κυρίως εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, προκειμένου να στηριχθεί η μετάβαση στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης σε οικονομικές δραστηριότητες που συμβάλλουν στην επίτευξη κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων, να προληφθούν και να αμβλυνθούν η ενεργειακή φτώχεια και η φτώχεια στον τομέα των μεταφορών σύμφωνα με τις εθνικές περιστάσεις και να μετριαστούν οι αρνητικές επιπτώσεις των μέτρων πολιτικής:

α) αξιολόγηση και, εφόσον χρειάζεται, προσαρμογή των συστημάτων φορολόγησης ενόψει των προκλήσεων που προκύπτουν από τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα, κυρίως μέσω της μετατόπισης της φορολογικής επιβάρυνσης από την εργασία και της μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης για τις ομάδες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος προς άλλες πηγές που συμβάλλουν στην επίτευξη των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων, προλαμβάνουν και μετριάζουν τις επιπτώσεις, διατηρούν τον προοδευτικό χαρακτήρα της άμεσης φορολογίας και διασφαλίζουν τη χρηματοδότηση κατάλληλων μέτρων κοινωνικής προστασίας και επενδύσεων, ιδίως εκείνων που στοχεύουν στην πράσινη μετάβαση.

¹ Σύσταση 2019/C 387/01 του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους (ΕΕ C 387 της 15.11.2019, σ. 1).

- β) αξιολόγηση και, κατά περίπτωση, προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, ενόψει των προκλήσεων που θέτει η πράσινη μετάβαση για την απασχόληση, την κοινωνία και την υγεία. Προς τον σκοπό αυτόν, εξέταση του τρόπου με τον οποίο η παροχή επαρκούς εισοδηματικής ασφάλειας, μεταξύ άλλων μέσω καινοτόμων συστημάτων μετάβασης από τη μια θέση εργασίας στην άλλη, επιδομάτων ανεργίας και συστημάτων ελάχιστου εισοδήματος, μπορεί να εξασφαλιστεί αποτελεσματικότερα και να προσαρμοστεί στις ανάγκες που προκύπτουν από την πράσινη μετάβαση. Επίσης, εξασφάλιση της παροχής ποιοτικών, οικονομικά προσιτών και προσβάσιμων κοινωνικών υπηρεσιών, υπηρεσιών υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας ιδίως στα άτομα και τα νοικοκυριά που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση, κυρίως μέσω επενδύσεων σε κοινωνικές υποδομές για την παιδική φροντίδα, τη μακροχρόνια φροντίδα και την υγειονομική περίθαλψη·
- γ) όπου ενδείκνυται, και συμπληρωματικά προς τα μέτρα που περιγράφονται στο σημείο 7 στοιχείο α) κατά τη διάρκεια της εφαρμογής τους, παροχή στοχευμένης και προσωρινής άμεσης εισοδηματικής στήριξης, κυρίως στα άτομα και τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, για τον μετριασμό των δυσμενών εξελίξεων όσον αφορά το εισόδημα και τις τιμές, σε συνδυασμό επίσης με βελτιωμένα κίνητρα για την επείγουσα επίτευξη των αναγκαίων κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων, με παράλληλη διατήρηση των μηνυμάτων που εκπέμπονται μέσω των τιμών τα οποία στηρίζουν την πράσινη μετάβαση. Προς τον σκοπό αυτόν, εξασφάλιση της διαθεσιμότητας κατάλληλης χρηματοδότησης για τα μέτρα αυτά, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των δημόσιων δαπανών, της βέλτιστης χρήσης σχετικών κονδυλίων της Ένωσης και της αξιοποίησης των δημοσιονομικών πόρων που δημιουργούνται, μεταξύ άλλων, από τους ενεργειακούς και περιβαλλοντικούς φόρους και το ΣΕΔΕ της ΕΕ·

- δ) βελτίωση των λύσεων ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους, μείωσης των κινδύνων και μεταφοράς κινδύνων όσον αφορά τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, ιδίως τις πολύ μικρές, τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις, κυρίως μέσω της εξασφάλισης της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των λύσεων ασφάλισης, ιδιαίτερα για τα άτομα και τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.
- 7) Για να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές βασικές υπηρεσίες και στέγαση για τα άτομα και τα νοικοκυριά που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση, και ιδίως για εκείνα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και σε περιφέρειες που αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά τη μετάβαση, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να εξετάσουν τα ακόλουθα μέτρα:
- α) κινητοποίηση δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδοτικής στήριξης και παροχή κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην ενεργειακή απόδοση, σε συνδυασμό με την παροχή συμβουλών στους καταναλωτές για την καλύτερη διαχείριση της οικείας κατανάλωσης ενέργειας και τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας, προκειμένου να μειωθούν οι λογαριασμοί ενέργειας, με ιδιαίτερη έμφαση στα ευάλωτα νοικοκυριά και κοινότητες· προς τον σκοπό αυτόν, εξασφάλιση της διαθεσιμότητας κατάλληλης χρηματοδότησης για τα μέτρα αυτά, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των δημόσιων δαπανών, της βέλτιστης χρήσης σχετικών κονδυλίων της Ένωσης και της αξιοποίησης των δημοσιονομικών πόρων που δημιουργούνται, μεταξύ άλλων, από τους ενεργειακούς και περιβαλλοντικούς φόρους και τα έσοδα από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΣΕΔΕ της ΕΕ·

- β) πρόληψη και μείωση της ενεργειακής φτώχειας μέσω της προώθησης και της εφαρμογής μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε κατοικίες για την προώθηση των ανακαινίσεων, μεταξύ άλλων στον τομέα της κοινωνικής στέγασης¹. προς τον σκοπό αυτόν, παροχή καλά σχεδιασμένων κινήτρων, επιχορηγήσεων και δανείων, σε συνδυασμό με σχετικές συμβουλές, μεταξύ άλλων σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, με δέουσα προσοχή στα κίνητρα, ιδίως για τους ιδιοκτήτες και τους ενοικιαστές, καθώς και στην εξέλιξη του κόστους στέγασης, κυρίως για τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση·
- γ) ενίσχυση των καταναλωτών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, με την περαιτέρω ανάπτυξη της ιδιοπαροχής μέσω ατομικών ρυθμίσεων για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και άλλων υπηρεσιών μέσω ενεργειακών κοινοτήτων πολιτών και κοινοτήτων ανανεώσιμης ενέργειας², συνοδευόμενων από εκπαιδευτικά μέτρα και εκστρατείες, με ιδιαίτερη έμφαση στα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και στους καταναλωτές που ζουν σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών, και σε νησιά·

¹ Όπου ενδείκνυται, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 18ης Φεβρουαρίου 2022 με τίτλο: «Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας».

² Η «ενεργειακή κοινότητα πολιτών» ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 125).

- δ) πρόληψη και αντιμετώπιση των προκλήσεων και των εμποδίων στον τομέα της κινητικότητας και των μεταφορών για τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες, αγροτικές και χαμηλού εισοδήματος περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών και των νήσων, και πόλεις, μέσω κατάλληλων μέτρων πολιτικής και στήριξης και της ανάπτυξης των αναγκαίων υποδομών, για τη βελτίωση της βασικής συνδεσιμότητας, ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσβαση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την υγεία, την ποιοτική απασχόληση και την κοινωνική συμμετοχή· εξασφάλιση ιδίως της διαθεσιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της συχνότητας, δημόσιων μεταφορών χαμηλών εκπομπών και, κατά περίπτωση, προώθηση της υιοθέτησης βιώσιμων τρόπων ιδιωτικής κινητικότητας¹, με έμφαση στην εξασφάλιση της οικονομικής προσιτότητας, της προσβασιμότητας και της ασφάλειας·
- ε) διευκόλυνση της πρόσβασης σε βιώσιμη κατανάλωση, συμπεριλαμβανομένης της διατροφής, ιδιαίτερα για τα άτομα και τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και ιδίως για τα παιδιά, και προώθηση ευκαιριών εξοικονόμησης κόστους που συνδέονται με την κυκλική οικονομία· προς τον σκοπό αυτόν, παροχή αποτελεσματικών κινήτρων και εργαλείων, όπως δράσεις κοινωνικής καινοτομίας και τοπικές πρωτοβουλίες, στήριξη προγραμμάτων επαναχρησιμοποίησης, επισκευής, ανακύκλωσης, δωρεάς και κοινής χρήσης, μεταξύ άλλων μέσω φορέων κοινωνικής οικονομίας, και προώθηση της εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα για τους εκπαιδευομένους κάθε ηλικίας και σε όλα τα επίπεδα και τα είδη εκπαίδευσης και κατάρτισης.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 2020 «Στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα – οι ευρωπαϊκές μεταφορές σε τροχιά μέλλοντος» [COM(2020) 789 final].

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΟΥ ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΗ ΔΙΚΑΙΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

- 8) Για την προώθηση της πράσινης μετάβασης χωρίς αποκλεισμούς και με δημοκρατικό τρόπο, με την ενσωμάτωση των στόχων της δίκαιης μετάβασης εξ αρχής στη χάραξη πολιτικής σε όλα τα επίπεδα και την εξασφάλιση μιας προσέγγισης των πολιτικών δίκαιης μετάβασης που θα είναι αποτελεσματική και θα περιλαμβάνει το σύνολο της κοινωνίας, τα κράτη μέλη καλούνται:
- α) να συντονίσουν τη χάραξη πολιτικής σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής, κυρίως στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας, με σκοπό τη δημιουργία ολοκληρωμένου και ευνοϊκού πλαισίου πολιτικής που θα δίνει τη δέουσα προσοχή στις διανεμητικές επιπτώσεις, καθώς και στις θετικές και αρνητικές δευτερογενείς συνέπειες, μεταξύ άλλων στις διασυνοριακές περιοχές, και, όπου είναι εφικτό, θα ενσωματώνει κατάλληλες και συστηματικές στρατηγικές αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεων·
 - β) να ενθαρρύνουν τις περιφερειακές και τοπικές αρχές να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην ανάπτυξη, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των πολιτικών δίκαιης μετάβασης, δεδομένης της εγγύτητάς τους με τους πολίτες και τις τοπικές επιχειρήσεις·

- γ) να μεριμνήσουν για την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με παράλληλο σεβασμό της αυτονομίας τους, σε όλα τα στάδια της χάραξης και εφαρμογής πολιτικών που προβλέπονται στην παρούσα σύσταση, μεταξύ άλλων μέσω κοινωνικού διαλόγου και συλλογικών διαπραγματεύσεων, κατά περίπτωση. Επιπλέον, να προωθήσουν περαιτέρω την πλήρη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των οδών μετάβασης για τα βιομηχανικά οικοσυστήματα στο πλαίσιο της επικαιροποιημένης νέας βιομηχανικής στρατηγικής ·
- δ) να ενισχύσουν και να δώσουν τη δυνατότητα στους πολίτες, ιδίως στις γυναίκες, καθώς και στην κοινωνία των πολιτών και στα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων που εκπροσωπούν άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, μεταξύ άλλων των ατόμων με αναπηρία, των νέων και των παιδιών που ζητούν την ανάληψη επείγουσας δράσης για το κλίμα, καθώς και στους φορείς της κοινωνικής οικονομίας, μεταξύ άλλων μέσω του «Ευρωπαϊκού συμφώνου για το κλίμα»¹, να συμμετάσχουν στη λήψη αποφάσεων, στον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης νέων συμμετοχικών μοντέλων στα οποία συμμετέχουν άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση·
- ε) να ενισχύσουν τις επιχειρησιακές ικανότητες των σχετικών δημόσιων υπηρεσιών ώστε να παράσχουν αποτελεσματική καθοδήγηση και στήριξη για την εφαρμογή πολιτικών δίκαιης μετάβασης. Ειδικότερα, να ενισχύσουν τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης για τη στήριξη της μετάβασης στην αγορά εργασίας και της συλλογής πληροφοριών για τις δεξιότητες, καθώς και τις επιθεωρήσεις εργασίας για τη διασφάλιση των συνθηκών εργασίας· επιπλέον, να κινητοποιήσουν τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες υγείας, κατά περίπτωση, κυρίως για τη στήριξη της μετάβασης στην αγορά εργασίας και την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας·

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα» [COM(2020) 788 final].

στ) να στηρίξουν τη δίκαιη πράσινη μετάβαση και σε τρίτες χώρες στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και των προσπαθειών για την εξάλειψη της φτώχειας, για παράδειγμα με τη θέσπιση πολιτικών μετάβασης που λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπό τους σε τρίτες χώρες και μέσω της επιδίωξης συνεργασίας με ενδιαφερόμενα μέρη και μέσω παγκόσμιων εταιρικών σχέσεων.

9) Για την εξασφάλιση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των δεδομένων και των στοιχείων που απαιτούνται για τη θέσπιση ορθών κοινωνικών πολιτικών και πολιτικών για την αγορά εργασίας με στόχο τη δίκαιη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα, τα κράτη μέλη καλούνται:

α) να ενισχύσουν τη βάση τεκμηρίωσης σχετικά με τις πολιτικές δίκαιης μετάβασης προωθώντας, μεταξύ άλλων, όπου χρειάζεται, τη σταδιακή εναρμόνιση και τη συνοχή των ορισμών, των εννοιών και των μεθοδολογιών, μεταξύ άλλων με βάση τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1563 της Επιτροπής και τις δράσεις παρακολούθησης στο πλαίσιο της ομάδας συντονισμού για την ενεργειακή φτώχεια και τους ευάλωτους καταναλωτές, και χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες μεθόδους για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της πολιτικής· να συμπεριλάβουν επίσης στρατηγικές αξιολόγησης και συλλογής δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τις δεξιότητες, τα καθήκοντα και τις θέσεις εργασίας που συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση, με τη χρήση δεδομένων ανά φύλο κατά την προετοιμασία και τον σχεδιασμό των σχετικών μέτρων πολιτικής και νομοθετικών πρωτοβουλιών·

β) να αναπτύξουν και να ενσωματώσουν τη χρήση αξιόπιστων και διαφανών (εκ των προτέρων) εκτιμήσεων των επιπτώσεων στην απασχόληση και των κοινωνικών και διανεμητικών επιπτώσεων στο πλαίσιο των εθνικών μεταρρυθμίσεων και μέτρων για το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον·

- γ) να εξασφαλίσουν αποτελεσματική και διαφανή παρακολούθηση και ανεξάρτητη (εκ των υστέρων) αξιολόγηση των επιπτώσεων στην απασχόληση και των κοινωνικών και διανεμητικών επιπτώσεων των εθνικών μεταρρυθμίσεων και μέτρων που συμβάλλουν στην επίτευξη των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών στον προσδιορισμό των ερωτημάτων αξιολόγησης και, κατά περίπτωση, στον σχεδιασμό και την εφαρμογή στρατηγικών αξιολόγησης και διαβούλευσης·
- δ) να ενισχύσουν τις δράσεις έρευνας και καινοτομίας σε περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδότησης από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και μέσω δράσεων που βασίζονται στο θεματολόγιο πολιτικής για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας¹, για την ενίσχυση της μοντελοποίησης και της αξιολόγησης της μακροοικονομικής, εργασιακής και κοινωνικής διάστασης των πολιτικών για την κλιματική αλλαγή· να προωθήσουν τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην υλοποίηση σχετικών δράσεων έρευνας και καινοτομίας, ιδίως των αποστολών «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» και «Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις» του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη πρακτικών λύσεων για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο· να αξιοποιήσουν καλύτερα τους υπάρχοντες δείκτες και πλαίσια παρακολούθησης και να προωθήσουν σε ενωσιακό επίπεδο, όπου απαιτείται, την ανάπτυξη δεικτών για τις δεξιότητες, τα καθήκοντα και τις θέσεις εργασίας που συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση.

¹ Βλ. συμπεράσματα του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2021 για τη μελλοντική διακυβέρνηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE), στα οποία περιγράφεται το θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2022-24 που περιλαμβάνει τη δράση 4 για ελκυστικές και βιώσιμες ερευνητικές σταδιοδρομίες, τη δράση 7 για καλύτερη αξιοποίηση των γνώσεων, τη δράση 12 για την επιτάχυνση της πράσινης/ψηφιακής μετάβασης, καθώς και τη δράση 20 για επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις E&K.

- ε) να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων και των διαδικασιών ανάλυσης προοπτικών και παρακολούθησης στο κοινό σε τακτά χρονικά διαστήματα και να διοργανώνουν ανταλλαγές με τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία των πολιτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τα κύρια αποτελέσματα και τις πιθανές προσαρμογές.

ΒΕΛΤΙΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

- 10) Για την εξασφάλιση οικονομικά αποδοτικών επενδύσεων και την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης, μεταξύ άλλων στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, σύμφωνα με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών πτυχών και των πτυχών που αφορούν την αγορά εργασίας της δίκαιης πράσινης μετάβασης, με παράλληλη αξιοποίηση των συνεργειών μεταξύ των διαθέσιμων προγραμμάτων και μέσων και με έμφαση στις περιφέρειες και τα βιομηχανικά οικοσυστήματα που επηρεάζονται περισσότερο, τα κράτη μέλη καλούνται:
- α) να υλοποιήσουν πλήρως τις σχετικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, εξασφαλίζοντας τη συμπληρωματικότητα με άλλα κονδύλια·
- β) να κινητοποιήσουν όλα τα σχετικά μέσα και τις επιλογές χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής βοήθειας, και να εξασφαλίσουν τη συνεκτική και βέλτιστη χρήση τους σε επίπεδο κρατών μελών και Ένωσης, για τη στήριξη σχετικών δράσεων και επενδύσεων. Ειδικότερα, τα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης περιλαμβάνουν τα ταμεία για την πολιτική συνοχής, τον Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης, το πρόγραμμα InvestEU, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης, το ERASMUS+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζομένους (ΕΤΠ), το πρόγραμμα LIFE, το Ταμείο Καινοτομίας και το Ταμείο Εκσυγχρονισμού·

- γ) να δεσμεύσουν και να διαθέσουν επαρκείς εθνικούς πόρους για να συμβάλουν στην εφαρμογή ολοκληρωμένων συνόλων μέτρων για την επίτευξη δίκαιης πράσινης μετάβασης. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να χρηματοδοτούνται επαρκώς, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των δημόσιων δαπανών, της κινητοποίησης περαιτέρω ιδιωτικής χρηματοδότησης και/ή της χρήσης πρόσθετων δημόσιων εσόδων· συγκεκριμένα, τα έσοδα από το ΣΕΔΕ της ΕΕ θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση μέτρων που μετριάζουν τις κοινωνικές επιπτώσεις της πράσινης μετάβασης· να λαμβάνουν υπόψη τις πτυχές της απασχόλησης και τις κοινωνικές και διανεμητικές πτυχές κατά την ανάπτυξη πράσινων δημοσιονομικών πρακτικών·
- δ) να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές με άλλα κράτη μέλη, για παράδειγμα, σχετικά με την ανάπτυξη εγγράφων προγραμματισμού για επιμέρους κονδύλια της Ένωσης ή με την ανάπτυξη σχετικών εθνικών στρατηγικών και έργων.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΔΙΚΑΙΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

- 11) Για την ανάληψη χρήσιμων δράσεων παρακολούθησης της εφαρμογής της παρούσας σύστασης, το Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόθεση της Επιτροπής:
- α) να ενισχύσει περαιτέρω τις ανταλλαγές με τα οικεία βασικά ενδιαφερόμενα μέρη, άτομα και κοινότητες, καθώς και τις ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των οδών μετάβασης των βιομηχανικών οικοσυστημάτων¹, κυρίως σε διασυνοριακό πλαίσιο και με έμφαση στις περιφέρειες και τους τομείς που επηρεάζονται περισσότερο·

¹ Όπως ανακοινώθηκε στην επικαιροποιημένη βιομηχανική στρατηγική, όπως οι κατασκευές, οι ενεργοβόρες βιομηχανίες ή η κινητικότητα.

- β) να στηρίζει την ενίσχυση της καταλληλότητας, της συνοχής και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών δίκαιης μετάβασης των κρατών μελών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις πτυχές της απασχόλησης και τις κοινωνικές και διανεμητικές πτυχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων και των μακροπρόθεσμων στρατηγικών, ενδεχομένως και στο πλαίσιο της μελλοντικής επανεξέτασης του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, κατά περίπτωση·
- γ) να εξετάσει, κατά την αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής¹ που θα πραγματοποιηθεί ενόψει της λήξης του στο τέλος του 2023, αν τα διαθέσιμα στοιχεία δικαιολογούν τη χαλάρωση των κανόνων σχετικά με τις ενισχύσεις για την πρόσβαση των κοινωνικών επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση και όσον αφορά τις ενισχύσεις για την πρόσληψη εργαζομένων που βρίσκονται σε μειονεκτική ή σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση·²

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1). (ο «γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία»)

² Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 19ης Δεκεμβρίου 2021 με τίτλο «Οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία».

- δ) να ενισχύσει τη βάση δεδομένων, κυρίως μέσω της πρόσβασης σε πηγές διοικητικών δεδομένων και, όπου χρειάζεται, σε δεδομένα από κοινωνικούς εταίρους, βιομηχανίες, την κοινωνία των πολιτών¹, καθώς και σε έρευνες κοινής γνώμης, και να επικαιροποιήσει τις μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των επιπτώσεων στην απασχόληση και των κοινωνικών και διανεμητικών επιπτώσεων της δίκαιης μετάβασης και των πολιτικών για το κλίμα και την ενέργεια, μεταξύ άλλων με συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, κατά περίπτωση· να ενισχύσει επίσης τις γνώσεις και τη δυνατότητα μέτρησης των βασικών εννοιών της πράσινης οικονομίας, ιδίως των «πράσινων θέσεων εργασίας» και των «βιώσιμων θέσεων εργασίας», κατά περίπτωση, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις και διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων με στόχο την πρόβλεψη αλλαγών στην αγορά εργασίας και τη συνολική αντιμετώπιση των διαδικασιών αναδιάρθρωσης που θα απαιτήσουν στοχευμένες και αποτελεσματικές πολιτικές αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης.
- ε) να ενισχύσει, όπου χρειάζεται, την τακτική παρακολούθηση και την ανάλυση προβλέψεων σχετικά με τις εξελίξεις και τους κινδύνους όσον αφορά την ενεργειακή φτώχεια στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και διανεμητικών πτυχών, με σκοπό επίσης να ληφθούν υπόψη στις εργασίες της ομάδας συντονισμού για την ενεργειακή φτώχεια και τους ευάλωτους καταναλωτές, καθώς και άλλων σχετικών ομάδων εμπειρογνομώνων.

¹ Τηρουμένης της ενωσιακής νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων και την πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα, όπως είναι ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119, της 4.5.2016, σ. 1) και η οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 172, της 26.6.2019, σ. 56).

- στ) να αναπτύξει περαιτέρω την έρευνα και να ενισχύσει τα στοιχεία σχετικά με τον ορισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της προόδου προς την παροχή επαρκούς πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές προσεγγίσεις, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης της έννοιας της «φτώχειας στον τομέα των μεταφορών», κατά περίπτωση, ιδίως στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης προς μια βιώσιμη οικονομία ευημερίας.
- ζ) να εξετάσει την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, κατά περίπτωση, στο πλαίσιο της πολυμερούς εποπτείας κατά το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σε συνεργασία με άλλες σχετικές επιτροπές στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητάς τους, ιδίως με την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής, με βάση τους υφιστάμενους πίνακες αποτελεσμάτων και τα πλαίσια παρακολούθησης, και δη εμπλουτίζοντάς τα με πρόσθετους δείκτες, όπου απαιτείται, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη· να λάβει υπόψη την καθοδήγηση που παρέχεται στην παρούσα σύσταση σχετικά με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999, ιδίως στο πλαίσιο των αξιολογήσεων της κατά την επικείμενη επικαιροποίηση των ΕΣΕΚ για την περίοδο 2023-2024.

*Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος*